

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบ ภาษา สาขาวิชา , ความทันสมัย และแหล่งสารนิเทศ และศึกษาความต้องการสารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสารนิเทศของนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน

แนวเหตุผลได้ตั้งไว้ว่า "ความต้องการสารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ และแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาฝ่ายทหารกับฝ่ายพลเรือน"

กลุ่มประชากรที่ใช้ได้แก่ นักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 31 (ส.ค.2531 - ก.ย.2532) จำนวน 104 คน แบ่งเป็นนักศึกษาฝ่ายทหาร 61 คน ฝ่ายพลเรือน 43 คน

การดำเนินการวิจัย ได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ความต้องการใช้สารนิเทศ

ตอนที่ 3 แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้ และข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด

วปอ.

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้รับกลับคืนมา 79 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 สามารถสรุปได้เป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ในเรื่องของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น จากการที่แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 104 ฉบับ ตามจำนวนของนักศึกษา วบอ. ได้รับกลับคืน 79 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.96 และในจำนวนนี้ปรากฏว่าเป็นนักศึกษาฝ่ายทหาร 53 คน หรือร้อยละ 67.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามและนักศึกษาฝ่ายพลเรือน 26 คน หรือร้อยละ 32.9 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษา วบอ. ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 26.6 ส่วนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาโทนั้นมีเพียงร้อยละ 11.4

2. ความต้องการใช้สารนิเทศ

ความต้องการใช้สารนิเทศเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามวิธีการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในเรื่องของสาขาวิชา รูปแบบ ภาษา ความทันสมัย และแหล่งสารนิเทศ พร้อมทั้งเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศของนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 สาขาวิชาของสารนิเทศที่สอบถาม 18 สาขาวิชา โดยทั่วไปนักศึกษา วบอ. ต้องการใช้สารนิเทศมาก 2 สาขาวิชา คือ สาขาสังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เมื่อพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์ พบว่าได้ผลใกล้เคียงกันคือ วัตถุประสงค์ที่ 1 - 4 ต้องการใช้มาก 2 สาขาวิชาเช่นกัน คือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลต้องการใช้มาก 3 สาขาวิชา ได้แก่ ความรู้ทั่วไป สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ส่วนวัตถุประสงค์สุดท้ายเพื่อใช้ประกอบรายงานการศึกษากิจการ ต้องการใช้สารนิเทศในระดับใกล้เคียงกันโดยที่ไม่มีสาขาวิชาใดต้องการใช้มากเลย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศสาขาต่าง ๆ ของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย โดยทั่วไป พบว่านักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 4 สาขาวิชา ได้แก่ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา และการทหาร ในขณะที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพียงสาขาวิชาเดียว สารนิเทศสาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 8 สาขาวิชา ได้แก่ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา การศึกษาภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือ และการทหาร

เมื่อจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่ออ่านประกอบบทเรียน นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 3 สาขาวิชา ได้แก่ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ การทหาร นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 สาขาวิชา คือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เปรียบเทียบกันแล้วสาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 7 สาขาวิชา ได้แก่ ปรัชญา การศึกษา ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อใช้ประกอบการทดถลง นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 3 สาขาวิชา ได้แก่ สังคมศาสตร์ การทหาร และ รัฐศาสตร์ นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้ 2 สาขาวิชา คือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ เปรียบเทียบกันแล้ว สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 6 สาขาวิชา ได้แก่ การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 4 สาขาวิชา ได้แก่ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ การทหาร ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 สาขาวิชา คือ สังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ เปรียบเทียบกันแล้ว สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 8 สาขาวิชา ได้แก่ ภูมิศาสตร์

และมานุษยวิทยา การศึกษา ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ การแพทย์และ
สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อใช้ประกอบการแก้ปัญหา นักศึกษา
ฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 4 สาขาวิชา ได้แก่ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์
และมานุษยวิทยา และการทหาร นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 สาขา
วิชา คือ สังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ เปรียบเทียบกันแล้ว สาขาวิชาที่นักศึกษา
ฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาด้านพลเรือนมี 6 สาขาวิชา ได้แก่ การ
ศึกษา ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์
ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
นักศึกษาด้านทหารต้องการใช้มาก 5 สาขาวิชา ได้แก่ ความรู้ทั่วไป สังคมศาสตร์
รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา และการทหาร นักศึกษาด้านพลเรือน
ไม่ต้องการใช้สาขาวิชาใดมากที่สุดเลย มีเพียงต้องการใช้ในระดับใกล้เคียงกัน
และต้องการใช้ไม่มากนัก เปรียบเทียบกันแล้ว สาขาวิชาที่นักศึกษาด้านทหาร
ต้องการใช้มากกว่านักศึกษาด้านพลเรือนมี 10 สาขาวิชา ได้แก่ ความรู้ทั่วไป
ศาสนา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา การศึกษา ภาษาและวรรณคดี
วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

วัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อใช้ประกอบรายงานการศึกษากิจการ
นักศึกษาด้านทหารต้องการใช้มากเพียงสาขาวิชาเดียว คือ ภูมิศาสตร์และ
มานุษยวิทยา นักศึกษาด้านพลเรือนต้องการใช้สาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับใกล้เคียงกัน
ไม่มีสาขาวิชาใดต้องการใช้มากที่สุดเลย เปรียบเทียบกันแล้วสาขา
วิชาที่นักศึกษาด้านทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาด้านพลเรือนมี 11 สาขา
วิชา ได้แก่ ศาสนา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา การศึกษา
ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข การเกษตร
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือและการทหาร

2.2 รูปแบบของสารนิเทศที่สอบถาม 20 รูปแบบ โดยทั่วไป นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มากมี 2 รูปแบบ คือ คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย หนังสือและตำรา เมื่อพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่ออ่านประกอบบทเรียน นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย หนังสือและตำรา

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อใช้ประกอบการทดลอง นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย รายงานการสัมมนา

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ คือ คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย รายงานการสัมมนา และหนังสือและตำรา

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อใช้ประกอบการแก้ปัญหา นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ คือ คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย หนังสือและตำรา และรายงานการสัมมนา

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก 4 รูปแบบ ได้แก่ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หนังสือและตำรา คำบรรยายและเอกสารประกอบคำบรรยาย และวารสาร

วัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อใช้ประกอบรายงานการศึกษาถักการ นักศึกษา วบอ. ไม่ต้องการใช้สาขาวิชาใดมากเลย ต้องการใช้รูปแบบต่าง ๆ ไม่มากนักในระดับใกล้เคียงกัน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของนักศึกษา วบอ. โดยทั่วไป พบว่านักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย หนังสือและตำรา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้เพียงรูปแบบเดียว คือ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย เปรียบเทียบกันแล้วรูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า นักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 6 รูปแบบ ได้แก่ บรรณานุกรม นามานุกรม พจนานุกรม สารานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาล และโสตทัศนวัสดุ

เมื่อจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า วัตถุประสงค์ที่ 1 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย หนังสือและตำรา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 รูปแบบเช่นกันและในรูปแบบเดียวกันกับนักศึกษาฝ่ายทหาร เปรียบเทียบกันแล้วรูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 4 รูปแบบ ได้แก่ นามานุกรม พจนานุกรม สารานุกรม และสิ่งพิมพ์รัฐบาล

วัตถุประสงค์ที่ 2 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ ได้แก่ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย หนังสือและตำรา รายงานการสัมมนา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย และรายงานการสัมมนา เปรียบเทียบกันแล้ว รูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 6 รูปแบบ ได้แก่ หนังสือรายปี นามานุกรม พจนานุกรม สารานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาล และโสตทัศนวัสดุ

วัตถุประสงค์ที่ 3 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ ได้แก่ คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย รายงานการสัมมนา หนังสือและตำรา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 2 รูปแบบ คือ รายงานการสัมมนา คําบรรยายและเอกสารประกอบคําบรรยาย เปรียบเทียบกันแล้ว รูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 4 รูปแบบ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาล และโสตทัศนวัสดุ

วัตถุประสงค์ที่ 4 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ ได้แก่ คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย หนังสือและตำรา รายงานการสัมมนา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 3 รูปแบบ เช่นกัน ได้แก่ คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย รายงานการสัมมนา และเอกสารวิจัยส่วนบุคคล เปรียบเทียบกันแล้วรูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 3 รูปแบบ ได้แก่ บรรณานุกรม นามานุกรม และพจนานุกรม

วัตถุประสงค์ที่ 5 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มาก 5 รูปแบบ ได้แก่ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หนังสือและตำรา คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย วารสาร และรายงานการสัมมนา นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มาก 4 รูปแบบ ได้แก่ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล หนังสือและตำรา คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย และวารสาร เปรียบเทียบกันแล้ว รูปแบบที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 4 รูปแบบ ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม รายงานการศึกษากิจการ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล

วัตถุประสงค์ที่ 6 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากมีเพียงรูปแบบเดียวคือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มากรูปแบบเดียวเช่นกัน คือ รายงานการศึกษากิจการ เปรียบเทียบกันแล้ว นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน 4 รูปแบบ ได้แก่ บรรณานุกรม พจนานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาล และโสตทัศนวัสดุ

2.3 ภาษาของสารนิเทศที่สอบถาม 5 ภาษา โดยทั่วไปนักศึกษาวบอ. ต้องการใช้สารนิเทศภาษาไทยมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า ได้ผลเช่นเดียวกันทุกวัตถุประสงค์ คือ ต้องการใช้ภาษาไทยมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้ภาษาของสารนิเทศโดยทั่วไปพบว่า ทั้งนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนต้องการใช้สารนิเทศภาษาไทยมากที่สุด ความต้องการใช้จึงไม่แตกต่างกัน

แม้จะ เปรียบเทียบจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์ ได้ผล เหมือนเดิม คือ ทุกวัตถุประสงค์ นักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนต้องการใช้ สารนิเทศภาษาไทยมากที่สุดเช่นเดียวกัน ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกันจึงไม่พบ ความแตกต่างของความต้องการใช้

2.4 ความทันสมัยของสารนิเทศที่สอบถาม 5 ระยะเวลา โดยทั่วไปนักศึกษา วบอ. ต้องการใช้สารนิเทศตามระยะเวลาลดหลั่นกันลงไป โดยสารนิเทศที่ต้องการใช้มาก คือ สารนิเทศใหม่ล่าสุด เมื่อพิจารณาแต่ละ วัตถุประสงค์พบว่า ได้ผลเช่นเดียวกันทั้งหมด คือ ทุกวัตถุประสงค์นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้สารนิเทศลดหลั่นกันลงไปตามความทันสมัย โดยต้องการใช้ มากคือ สารนิเทศใหม่ล่าสุด

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศตามความทันสมัย ของสารนิเทศ โดยทั่วไปพบว่า นักศึกษาทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนต้องการ ใช้สารนิเทศใหม่ล่าสุดมากเช่นเดียวกัน ดังนั้น ความต้องการใช้สารนิเทศของ นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย จึงไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ พบว่า ได้ผลเช่นเดียวกันทั้งหมด คือ ต้องการใช้สารนิเทศใหม่ล่าสุด และต้องการใช้ ลดหลั่นกันไปตามระยะเวลา ดังนั้น ความต้องการใช้ไม่แตกต่างกันทุกวัตถุประสงค์

2.5 แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้ที่สอบถาม 9 แห่ง โดยทั่วไป แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มาก คือ ห้องสมุด วบอ. เมื่อ พิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์พบว่าได้ผลใกล้เคียงกัน คือ แหล่งสารนิเทศที่ทุก วัตถุประสงค์ต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. มีแตกต่างไปบ้างคือวัตถุประสงค์ ที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา ต้องการใช้สื่อมวลชนด้วย และวัตถุประสงค์ ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ต้องการใช้แหล่งสารนิเทศหน่วยงาน ที่สังกัดร่วมด้วย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้แหล่งสารนิเทศของ นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย โดยทั่วไปพบว่า นักศึกษาทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. มากเช่นเดียวกัน เปรียบเทียบกันแล้วไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่ออ่านประกอบบทเรียน นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย ต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. มาก เช่นเดียวกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อใช้ประกอบการทดกลาง แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. และสื่อมวลชน แต่เปรียบเทียบกันแล้วไม่พบความแตกต่างของความต้องการใช้

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการสัมมนา แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาทั้งฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. และสื่อมวลชนเช่นเดียวกัน ดังนั้น เปรียบเทียบกันแล้วไม่พบความแตกต่างของความต้องการใช้

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อใช้ประกอบการแก้ปัญหา แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. เช่นเดียวกัน ดังนั้น เปรียบเทียบกันแล้วจึงไม่พบความแตกต่างของความต้องการใช้

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้มากคือ ห้องสมุด วบอ. และแหล่งสารนิเทศหน่วยงานที่สังกัดเช่นเดียวกัน ดังนั้น เปรียบเทียบกันแล้วจึงไม่พบความแตกต่างของความต้องการใช้

วัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อใช้ประกอบรายงานการศึกษากิจการ แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้มาก คือ ห้องสมุด วบอ. เช่นเดียวกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วแหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร คือ แหล่งสารนิเทศส่วนตัว

3. การใช้ห้องสมุด วปอ.

สรุปได้ว่านักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่เคยใช้ห้องสมุด วปอ. (73 คน) โดยมีความถี่ในการใช้เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง นักศึกษา 74 คน ใช้ห้องสมุด วปอ. เพื่อประกอบการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รองลงไป เพื่อใช้ในการตกแกลง 55 คน เพื่อใช้ประกอบการแก้ปัญหา 53 คน และเพื่อใช้ประกอบการสัมมนา 52 คน ในเรื่องของจำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการนักศึกษา วปอ. 41 คน มีความเห็นว่าเพียงพอกับความต้องการในขณะนี้ อีก 35 คน เห็นว่าไม่เพียงพอ เรื่องสุดท้ายคือเรื่องสถานที่ นักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่ 45 คน เห็นว่าไม่เหมาะสมกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่อีก 33 คน เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

ส่วนสุดท้ายของแบบสอบถามเป็นการถามความเห็นทั่ว ๆ ไป และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับห้องสมุด วปอ. นั้นสรุปได้ว่า

1. ทรัพยากรทั้งหมด : ควรเพิ่มจำนวน เพิ่มสาขาวิชาทั้งทั่วไป และวิชาการด้านต่าง ๆ มีความทันสมัย เช่น ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก และอื่น ๆ และจัดให้เป็นระเบียบเพื่อค้นหาง่าย

2. สถานที่ : คับแคบ ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก ควรมีสถานที่กว้างขวางอยู่บริเวณเดียวกันทั้งหมดอยู่ใกล้ห้องเรียน เพิ่มพื้นที่ในการให้บริการในหลายรูปแบบ

3. การให้บริการ : ควรจัดการบริการให้เป็นสัดส่วนไม่รบกวนซึ่งกันและกัน มีการควบคุมการใช้เอกสารอย่างรัดกุม เพิ่มเติมบริการที่สอดคล้องกับบทเรียน เช่น บริการข่าวสารทันสมัย บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์และอื่น ๆ และควรมีอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องเล่นวีดีทัศน์ เป็นต้น ที่ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บุคลากร : เป็นส่วนที่ได้รับคำชมเชยมากกว่า ให้ความสะดวกให้บริการดี มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ

5. การบริหาร : ควรเป็นหน่วยงานเอกเทศ และเพิ่มแรงจูงใจสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้วย

6. ความคิดเห็นอื่น ๆ : ควรสะสมหนังสือสาขาวิชาต่าง ๆ ไว้ให้ครบถ้วนเพื่อจะได้สนองตอบความต้องการสารนิเทศของนักศึกษา วบอ. ได้ทุกสาขา พร้อมกับสร้างเสริมห้องสมุด วบอ. ให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อผู้ใช้บริการจะ เกิดความรู้สึกรักศรัทธา และสมเกียรติ

อภิปรายผล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จะเห็นได้ว่าจากแบบสอบถามที่แจกไป 104 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 79 ฉบับ เป็นของนักศึกษาฝ่ายทหาร 53 ฉบับ (ร้อยละ 67.1) ฝ่ายพลเรือน 26 ฉบับ (ร้อยละ 32.9) ที่เป็นเช่นนี้คือได้รับความสนใจจากนักศึกษาฝ่ายทหารมากกว่าฝ่ายพลเรือน อาจเป็นเพราะนักศึกษาฝ่ายทหารมีจำนวนมากกว่าเล็กน้อย และอีกประการหนึ่งคือ การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเป็นการศึกษาครึ่งวันโดยใช้เวลาระหว่าง 09.00 - 12.00 ส่วนเวลาที่เหลือ นักศึกษา วบอ. ก็มักจะกลับไปปฏิบัติราชการตามปกติ แต่มีข้อสังเกตคือ นักศึกษาฝ่ายทหารนั้นส่วนหนึ่งที่ปฏิบัติราชการในต่างจังหวัด ดังนั้นเวลาส่วนที่เหลือหลังการศึกษาในแต่ละวันจึงเป็นเวลาส่วนตัวที่ไม่ต้องกลับไปปฏิบัติราชการ ทำให้มีเวลามากกว่าฝ่ายพลเรือนหรือนักศึกษาฝ่ายทหารที่ปฏิบัติราชการในกรุงเทพมหานคร อาจเป็นเพราะด้วยเหตุนี้ นักศึกษาฝ่ายทหารส่วนที่รับราชการในต่างจังหวัดจึงให้ความสนใจกับแบบสอบถามนี้มากกว่านักศึกษาส่วนอื่น ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติราชการพร้อมกับศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรด้วย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีนักศึกษาพลเรือนบางส่วนที่ให้ความสนใจและสนใจแบบสอบถามนี้เป็นอย่างมากเช่นกัน

ส่วนในเรื่องของวุฒิการศึกษานั้น นักศึกษา วบอ. ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 26.6 ส่วนที่สูงกว่าระดับปริญญาโทนั้นมีเพียงร้อยละ 11.4 เนื่องจาก

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาฝ่ายทหาร ซึ่งพื้นฐานการศึกษาจากโรงเรียนเหล่าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนนายร้อย โรงเรียนนายเรือ หรือโรงเรียนนายเรืออากาศ เทียบระดับปริญญาตรีเมื่อจบออกมา รับราชการแล้ว โอกาสในการเรียนต่อมีไม่มากเท่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน เพราะลักษณะงานที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ต้องหมุนเวียนโยกย้ายกันเป็นประจำ เป็นต้น ทำให้ระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยจะเป็นระดับปริญญาตรีเท่านั้น

2. ความต้องการและการใช้สารสนเทศ

2.1 สาขาวิชาของสารสนเทศ

สาขาวิชาของสารสนเทศโดยทั่วไปที่นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มากที่สุดคือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะบทเรียนของนักศึกษา วบอ. ส่วนใหญ่จัดอยู่ใน 2 สาขาวิชานี้ โดยเฉพาะสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่กว้างครอบคลุมเนื้อหาวิชาหลายประเภท ผลที่ได้นี้เช่นเดียวกับงานของ อัญชลี อนันตศิริ ที่ศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษา และอาจารย์ประจำวิทยาลัยการทัพอากาศ พบว่ามีการใช้สารสนเทศสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุดเช่นกัน ลักษณะร่วมนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในระดับวิทยาลัยเหล่าทัพ ไม่ว่าจะเป็น วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือหรือวิทยาการทัพอากาศ และสถาบันทางทหารระดับสูง เช่น วิทยาลัยเสนาธิการทหาร หรือวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนั้น บทเรียนที่จัดขึ้นมักครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของความมั่นคงของชาติทางด้านยุทธศาสตร์ การเมือง การทหาร การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา สาขาวิชาที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ เหล่านี้ได้มากที่สุด คือ สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ จึงต้องการใช้ 2 สาขาวิชานี้มากกว่าสาขาอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์พบว่าเกือบทุกวัตถุประสงค์ได้ผลเช่นเดียวกับผลรวม ยกเว้นวัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่นอกจากจะต้องการใช้สาขาวิชาสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์แล้ว ยังต้องการใช้สาขาวิชาความรู้ทั่วไปด้วย อาจเป็นเพราะการเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลนั้นเป็นงานส่วนบุคคลที่หลากหลายในเรื่องของความคิด ความต้องการใช้สารสนเทศ จึงกระจุกกระจายไปตามสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความสนใจของ

แต่ละบุคคล เพราะว่าความรู้ทั่วไปเป็นสาขาวิชากว้าง ๆ เช่นเดียวกับสังคม-ศาสตร์และรัฐศาสตร์ จึงต้องการใช้มากเช่นเดียวกัน

อีกวัตถุประสงค์หนึ่งที่ต่างไปจากผลรวมคือวัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อใช้ประกอบรายงานการศึกษากิจการ เนื่องจากการเสนอรายงานดังกล่าวนี้ นักศึกษาจะทำในรูปของคณะกรรมการ และเป็นการใช้ความรู้หรือข้อคิดเห็นส่วนตัว ที่ได้จากการดูงานมาเขียนรายงาน ดังนั้น ความต้องการใช้สารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ จึงมีไม่มากนัก และต้องการใช้ในระดัปก๊อเล็กเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศสาขาต่าง ๆ ของนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนแล้ว พบว่า สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้เช่นเดียวกับผลรวม แต่เพิ่มอีก 2 วิชา คือ การทหาร ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา ส่วนนักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้สาขาสังคม-ศาสตร์มากเพียงสาขาเดียว สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า นักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 8 สาขาวิชาด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา การศึกษา ภาษาและวรรณคดี วิทยาศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การทหารเรือ และการทหาร ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรกนักศึกษาฝ่ายทหารมีจำนวนมากกว่า นักศึกษาฝ่ายพลเรือน จากที่ตอบแบบสอบถามนักศึกษาฝ่ายทหารตอบกลับมา ร้อยละ 68.1 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในการอภิปรายผล ส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามว่านักศึกษาฝ่ายทหารส่วนใหญ่มีเวลาดำเนินงานในท้องสมุดวบอ. มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน และจากการสังเกตของผู้วิจัย ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ท้องสมุดแห่งนี้พบว่า นักศึกษาฝ่ายทหารใช้บริการมากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน ทำให้ต้องการใช้สารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ มากกว่า โดยที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนอาจจะใช้สารนิเทศส่วนตัว หรือจากแหล่งสารนิเทศในหน่วยงานของตนเอง

อีกประการหนึ่งคือ สารนิเทศทั้ง 8 สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการมากกว่านั้น จะเห็นได้ว่าเป็นวิชาซึ่งใช้เฉพาะความชำนาญแต่ละด้าน และความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นส่วนมาก ยกตัวอย่างเช่น สาขา

วิชาการทหารเรือและการทหาร เป็นวิชาชีพเฉพาะของนักศึกษาฝ่ายทหาร ความต้องการใช้จึงมากกว่า ส่วนสาขาวิชาอื่น ๆ นั้น ความต้องการใช้ที่มีมากกว่าอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามฝ่ายทหารที่มีมากกว่า

เมื่อเปรียบเทียบจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์ จะเห็นได้ว่า ทุกวัตถุประสงค์ได้ผลเช่นเดียวกับผลรวม จะมีข้อบ่งชี้ข้อยกออกไปบ้าง คือ

วัตถุประสงค์ที่ 1 สารนิเทศสาขาที่นักศึกษาฝ่ายทหาร ต้องการใช้เพิ่มเติม คือ การทหารเรือ ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา นักศึกษา ฝ่ายพลเรือนไม่ต่างจากผลรวม เปรียบเทียบกันแล้วนักศึกษาฝ่ายทหารต้องการ ใช้มากกว่า 7 สาขาวิชา

วัตถุประสงค์ที่ 2 สารนิเทศสาขาที่นักศึกษาฝ่ายทหาร ต้องการใช้เพิ่มเติมเช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ 1 นักศึกษาฝ่ายพลเรือนไม่ต่าง จากผลรวม เปรียบเทียบกันแล้วนักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า 6 สาขา วิชา

วัตถุประสงค์ที่ 3 สารนิเทศที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการ ใช้เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ 2 เปรียบเทียบกันแล้วนักศึกษาฝ่ายทหารต้องการ ใช้มากกว่า 8 สาขาวิชา

วัตถุประสงค์ที่ 4 เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ 3 เปรียบ เทียบกันแล้วนักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า 8 สาขาวิชา

วัตถุประสงค์ที่ 5 เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ 4 แต่เพิ่ม ความรู้ทั่วไปอีก 1 สาขาวิชา ส่วนนักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้สารนิเทศ ระดับใกล้เคียงกัน ไม่ต้องการใช้สาขาวิชาใดมากเลย เปรียบเทียบกันแล้ว นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า 10 สาขาวิชา

วัตถุประสงค์ที่ 6 นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้สาขาวิชา ภูมิศาสตร์และมานุษยวิทยา ในขณะที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนได้ผลเช่นเดียวกับ ผลรวม เปรียบเทียบกันแล้วนักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่า 11 สาขา วิชา

ผลที่ได้สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 1 - 4 เป็นเช่นเดียวกับ ผลรวม ส่วนข้อปลีกย่อยสำหรับสาขาวิชาที่เพิ่มเติม นั้น อาจเป็นไปได้ว่ามีผลจาก จำนวนนักศึกษาฝ่ายทหารที่มีมากกว่าดังกล่าวแล้ว รวมถึงผลของการเปรียบเทียบ ด้วย สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 5 นั้น นักศึกษาฝ่ายทหารได้ผลเช่นเดียวกับผลรวม แต่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนได้ผลค่อนข้างกระจายไปหลายสาขาวิชา อาจเป็นเพราะ นักศึกษาฝ่ายพลเรือนมาจากหลายสาขาอาชีพมากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร ซึ่ง จากแบบสอบถามมีถึง 14 หน่วยงานด้วยกัน ความสนใจในเรื่องต่าง ๆ จึง แตกต่างกันไปตามอาชีพของตน ส่วนวัตถุประสงค์สุดท้ายไม่ต่างจากผลรวม เท่าใดนัก

สำหรับการ เปรียบเทียบความต้องการใช้ของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย เมื่อเปรียบเทียบทุกวัตถุประสงค์แล้ว ได้ผลเช่นเดียวกับผลรวม คือ นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน บางสาขาวิชา ดัง เหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้ว

2.2 รูปแบบของสารนิเทศ

รูปแบบของสารนิเทศที่นักศึกษา วอ. ใช้มากคือ คาบบรรยาย และ เอกสารประกอบคาบบรรยาย หนังสือและตำรา ที่เป็นเช่นนี้เพราะทั้ง 2 รูปแบบนั้น สามารถใช้ประกอบการเรียนได้มากที่สุด คาบบรรยายและ เอกสาร คาบบรรยายรุ่นก่อน ๆ สามารถเป็นแนวทางการศึกษาของรุ่นปัจจุบันได้ทั้งสิ้น ส่วนหนังสือและตำรานั้นสามารถเป็นแหล่งวิชาการสำหรับการศึกษาทุกวัตถุประสงค์ ได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาทุกวัตถุประสงค์แล้ว จะเห็นได้ว่า เอกสารรูปแบบที่ต้องการใช้เหมือนกันทุกวัตถุประสงค์ คือ คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย หนังสือและตำรา วัตถุประสงค์ที่ 2, 3, 4 เพิ่มความต้องการใช้ รายงานการสัมมนา เนื่องจากรายงานการสัมมนาเป็นสารนิเทศรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการศึกษาเพื่อ 3 วัตถุประสงค์นั้น ได้แก่ การถกแถลง การสัมมนา และการแก้ปัญหาเป็นคณะกรรมการ รายงานการสัมมนาของนักศึกษารุ่นที่ผ่านมาจึงเป็นแบบอย่างและแนวทางของรุ่นปัจจุบันได้ทั้งสิ้น ความต้องการใช้สารนิเทศรูปแบบนี้จึงตอบรับกับการศึกษาทั้ง 3 วิธีด้วย ที่น่าสนใจเกิดคือวัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พบว่าต้องการใช้วารสารด้วย เนื่องจากการทำงานวิจัยจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และทันสมัยให้ได้มากที่สุด และสารนิเทศรูปแบบที่สามารถตอบสนองได้ดีที่สุดคือ วารสาร จึงทำให้มีความต้องการใช้มากสำหรับวัตถุประสงค์นี้

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบของสารนิเทศที่นักศึกษาทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนต้องการใช้พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้สารนิเทศในรูปแบบคาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยายเช่นเดียวกัน แต่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้หนังสือและตำรามากด้วย อาจเป็นเพราะมีเวลาดั้นคว่ำมากกว่า และส่วนใหญ่จะไม่มีโอกาสกลับไปใช้แหล่งสารนิเทศหน่วยงานที่ตนสังกัด จึงต้องการใช้มากสำหรับสารนิเทศรูปแบบหนังสือและตำราซึ่งเป็นรูปแบบทั่วไปสามารถใช้ประกอบการศึกษาได้ทุกวิธี นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ารูปแบบสารนิเทศที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมี 6 รูปแบบด้วยกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเอกสารอ้างอิง ไม่ว่าจะเป็น บรรณานุกรม นามานุกรม หรือพจนานุกรม เหตุผลอาจเป็นดังที่กล่าวมาแล้ว คือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามฝ่ายทหารมากกว่า และไม่มีแหล่งสารนิเทศส่วนตัวใช้

ถ้าเปรียบเทียบโดยการจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์ จะเห็นได้ว่าทุกวัตถุประสงค์มีรูปแบบของสารนิเทศที่ต้องการใช้ใกล้เคียงกัน โดยมีคาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย เป็นรูปแบบหลักที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้มาก รูปแบบอื่นที่ต้องการใช้มากคือ หนังสือและตำรา ส่วนรายงานการสัมมนา สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 2, 3, 4 เอกสารวิจัยส่วนบุคคลและวารสาร

สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ทั้งนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ต้องการใช้สารนิเทศรูปแบบทั้ง 5 นี้เป็นหลัก ส่วนที่แตกต่างกันคือ รูปแบบสารนิเทศที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการมากกว่านั้นทุกวัตถุประสงค์ได้ผลเช่นเดียวกับผลรวม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเอกสารอ้างอิง เหตุที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่าอาจเป็นเพราะ ไม่มีแหล่งสารนิเทศส่วนตัวหรือแหล่งสารนิเทศหน่วยงานที่สังกัด ที่สามารถจะใช้เอกสารอ้างอิงเหล่านี้ได้ จึงต้องใช้มากกว่าฝ่ายพลเรือน

2.3 ภาษาของสารนิเทศ

ภาษาของสารนิเทศที่นักศึกษา วบอ. ใช้มากที่สุดโดยทั่วไปคือ ภาษาไทย และเมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ หรือเปรียบเทียบความต้องการและการใช้ของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายรวมหรือเปรียบเทียบจำแนกแต่ละวัตถุประสงค์ก็ตาม ได้ผลเช่นเดียวกันทั้งหมดคือ ต้องการใช้สารนิเทศภาษาไทยมากที่สุดโดยนักศึกษาทุกคนสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสาร ทั้งการตกลง สัมมนา และเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล เพราะเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งการเรียนการสอนใช้ภาษาไทยทั้งหมด ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้ของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งโดยส่วนรวมและจำแนกตามวัตถุประสงค์ ความต้องการใช้จึงไม่แตกต่างกัน

2.4 ความทันสมัยของสารนิเทศ

สารนิเทศระยะเวลาที่นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มากที่สุดโดยทั่วไปคือ สารนิเทศใหม่ล่าสุด ลดหลั่นกันลงไปตามอายุของสารนิเทศ สารนิเทศที่ทันสมัยที่สุดต้องการใช้มากที่สุด และได้ผลเช่นเดียวกันแม้จะพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์ เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้ของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย โดยส่วนรวมหรือแยกเปรียบเทียบแต่ละวัตถุประสงค์ ต่างได้ผลเช่นเดียวกันทั้งหมดคือ สารนิเทศที่ทันสมัยมากก็จะมีความต้องการใช้มากเป็นเงาตามตัวไปด้วยที่ได้ผลเช่นนี้เพราะ การเรียนการสอนทุกวิธีการเน้นสถานการณ์และวิชาการปัจจุบันเป็นหลัก ดังนั้น ความต้องการใช้สารนิเทศตามความทันสมัยของสารนิเทศของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายจึงไม่แตกต่างกัน

2.5 แหล่งสารนิเทศ

แหล่งสารนิเทศโดยทั่วไปที่นักศึกษา วบอ. ต้องการใช้มากที่สุดคือ ห้องสมุด วบอ. เป็นเพราะประการแรก ห้องสมุด วบอ. เป็นแหล่งสารนิเทศที่ใกล้ตัวนักศึกษา วบอ. มากที่สุด ในช่วงที่เข้ารับการศึกษ เหตุผลอีกประการคือ เมื่อผลการวิจัยพบว่า รูปแบบสารนิเทศที่นักศึกษาต้องการใช้มากที่สุดคือ คาบบรรยายและเอกสารประกอบคาบบรรยาย แหล่งสารนิเทศที่เก็บเอกสารรูปแบบนี้ของนักศึกษา วบอ. มีที่ห้องสมุด วบอ. แห่งเดียว ดังนั้น จึงต้องการใช้สารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศนี้เป็นจำนวนมากด้วย

เมื่อพิจารณาแต่ละวัตถุประสงค์พบว่า แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้มากทุกวัตถุประสงค์คือ ห้องสมุด วบอ. มีแตกต่างออกไปบ้าง สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการสัมมนาที่ต้องการใช้สื่อมวลชนร่วมด้วย เป็นเพราะการสัมมนาเป็นวิธีการศึกษาที่จำเป็นต้องใช้เหตุการณ์ปัจจุบันประกอบ แหล่งสารนิเทศที่สามารถให้สารนิเทศเหล่านี้ได้ดีที่สุดคือ สื่อมวลชนนั่นเอง อีกวัตถุประสงค์หนึ่งคือ วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อใช้เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล แหล่งสารนิเทศที่ต้องการใช้มากร่วมกับห้องสมุด วบอ. คือ แหล่งสารนิเทศหน่วยงานที่สังกัด เนื่องจากดังที่เคยกล่าวมาแล้วว่า การเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลนั้น นักศึกษามักทำตามความสนใจ ความถนัด หรือตามอาชีพของตนเอง สารนิเทศที่จะค้นคว้าเพื่อการนี้จึงจำเป็นต้องใช้แหล่งสารนิเทศเฉพาะด้านนั้น ๆ ซึ่งได้แก่ แหล่งสารนิเทศหน่วยงานที่นักศึกษาแต่ละท่านสังกัด และต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. มาประกอบกันด้วย เพราะจำเป็นต้องศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษารุ่นก่อน ๆ เป็นแนวทาง เอกสารเหล่านี้เก็บไว้ที่ห้องสมุด วบอ. ทุกรุ่น ทุกชื่อเรื่อง นักศึกษาจึงต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. เป็นจำนวนมากด้วย

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้แหล่งสารนิเทศของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย พบว่า แหล่งสารนิเทศที่ทั้งนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ต้องการใช้มาก คือ ห้องสมุด วบอ. ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกันความต้องการใช้จึงไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบจากแต่ละวัตถุประสงค์ พบว่า เกือบทุกวัตถุประสงค์ แหล่งสารนิเทศที่นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้ไม่แตกต่างกัน มีเพียง 2 วัตถุประสงค์ที่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบความแตกต่างบ้างเล็กน้อย คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่ออ่านประกอบบทเรียน นักศึกษาทั้ง 2 ฝ่ายต้องการใช้ห้องสมุด วบอ. มาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบความแตกต่างว่า นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน ที่พบได้เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ เป็นเพราะนักศึกษาฝ่ายทหารมีจำนวนมากกว่าเล็กน้อย และมีเวลามากกว่า ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ส่วนวัตถุประสงค์ที่ 6 เพื่อใช้ประกอบการรายงานการศึกษากิจการแตกต่างกันที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้แหล่งสารนิเทศส่วนตัวมากกว่าฝ่ายทหาร ที่น่าสนใจคือเป็นเพียงวัตถุประสงค์เดียวของการศึกษาทุกเรื่อง ในงานวิจัยนี้ที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนมีความต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร อาจเป็นการในการจัดทำรายงานการศึกษากิจการจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์และสารนิเทศที่สะสมส่วนตัวมากพอสมควร ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือนมีสารนิเทศประเภทนี้มากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร เช่น ในการทำรายงานการศึกษากิจการต่างประเทศ การรวบรวมสารนิเทศเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ นักศึกษาฝ่ายพลเรือนจะมีมากกว่าเพราะอาจเคยไปต่างประเทศหรืออยู่ในวงกว้างกว่านักศึกษาฝ่ายทหารที่ถูกจำกัดด้วยอาชีพที่อยู่ในวงแคบ การสะสมหรือได้มาซึ่งสารนิเทศเพื่อประกอบการรายงานการศึกษากิจการ นักศึกษาฝ่ายพลเรือนจึงมีโอกาสมากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร

จากผลการวิจัยทั้งหมดมีข้อนำสังเกตบางประการสำหรับการเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศของนักศึกษาทั้ง 2 ฝ่าย พบว่า ความต้องการใช้สารนิเทศแตกต่างกันเฉพาะในเรื่องสาขาวิชา มี 8 สาขาวิชาที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน เรื่องรูปแบบของสารนิเทศ มี 6 รูปแบบ ที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน และเรื่องแหล่งสารนิเทศ ผลรวมนั้นต้องการใช้ไม่ต่างกัน แต่เมื่อจากแยกตามวัตถุประสงค์พบว่า แตกต่างกัน 2 วัตถุประสงค์ ส่วนในเรื่องของภาษาและความทันสมัยของสารนิเทศไม่พบความแตกต่างของความต้องการใช้ และได้ผลเช่นเดียวกับงานของ สุรีย์ บุนงามงคล คือ มีการใช้สารนิเทศ

ภาษาไทยและสารนิเทศใหม่ล่าสุดมากที่สุด สำหรับความแตกต่างที่พบใน 3 เรื่องนั้น พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายพลเรือน อาจเป็นเพราะเหตุผลดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้ว มีเวลามากกว่า และมีการแสดงออกของความต้องการใช้มากกว่า เนื่องจากไม่มีแหล่งสารนิเทศส่วนตัวที่ใช้ได้สะดวกเช่นนักศึกษาฝ่ายพลเรือน แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในเรื่องแหล่งสารนิเทศมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่ง ซึ่งเป็นประการเดียวที่นักศึกษาฝ่ายพลเรือนต้องการใช้มากกว่านักศึกษาฝ่ายทหาร คือ ความต้องการใช้แหล่งสารนิเทศส่วนตัวเพื่อประกอบรายงานการศึกษากิจการ ดังเหตุผลที่กล่าวไปแล้ว

ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ได้ศึกษาความต้องการใช้สารนิเทศของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรในด้านวัตถุประสงค์ สาขาวิชา รูปแบบ ภาษา ความทันสมัย และแหล่งสารนิเทศ อีกทั้งยังได้เปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศของนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ดังผลการวิจัยที่ปรากฏ ส่วนแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ว่า ความต้องการสารนิเทศของนักศึกษา วบอ. แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ และแตกต่างระหว่างนักศึกษาฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนนั้น ผลการวิจัยพบว่าโดยทั่วไปในเรื่องของสาขาวิชา และรูปแบบของสารนิเทศต้องการใช้แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เพราะนักศึกษาแต่ละคนมาจากหลากหลายอาชีพ ความสนใจจึงแตกต่างกัน แม้ว่าจะถูกบังคับให้เป็นวิถีเดียวกันโดยวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนใน วบอ. แต่ก็ยังมีข้อปลี่ยนย่อยของความสนใจที่แตกต่างกันไป ความต้องการใช้สารนิเทศจึงต่างกันไปตามวัตถุประสงค์เป็นไปตามแนวเหตุผลส่วนอีก ๒ เรื่องนั้นต่างไปจากแนวเหตุผลที่ตั้งไว้คือเรื่องภาษา และความทันสมัยของสารนิเทศที่พบว่าได้ผลเช่นเดียวกันทุกวัตถุประสงค์ เพราะไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนหรือการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน นักศึกษาทุกคนต่างใช้ภาษาเดียวกันคือ ภาษาไทย และทุกคนย่อมต้องการใช้สารนิเทศที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด เพราะการศึกษาที่จัดให้มีขึ้นทุกวิธีการนั้นเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งสิ้น นักศึกษาจึงต้องการใช้สารนิเทศที่ทันสมัยลดหลั่นกันไป จากต้องการใช้สารนิเทศใหม่ล่าสุดมากที่สุดไปจนถึงต้องการน้อยที่สุดสำหรับสารนิเทศที่ไม่จำกัดอายุ ดังนั้น ๒ เรื่องนี้จึงแตกต่างไปจากแนวเหตุผลที่ตั้งไว้

ในเรื่องการเปรียบเทียบความต้องการใช้สารนิเทศของนักศึกษาทั้ง ๒ ฝ่ายโดยทั่วไปพบว่าในเรื่องของสาขาวิชาและรูปแบบของสารนิเทศต้องการใช้แตกต่างกันโดยที่นักศึกษาฝ่ายทหารต้องการใช้มากกว่าฝ่ายพลเรือน ดังนั้นจึงเป็นไปตามแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ ส่วนเรื่องที่แตกต่างกันไปจากแนวเหตุผล คือ ภาษาและความทันสมัยของสารนิเทศพบว่า นักศึกษาทั้ง ๒ ฝ่ายต้องการใช้ไม่แตกต่างกัน

3. การใช้ห้องสมุด วปอ.

นักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่เคยใช้ห้องสมุด วปอ. 73 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาใน วปอ. ตามหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้ นั้นมีบางส่วนที่ต้องค้นคว้าสารนิเทศด้วยตัวเอง ทั้งเพื่อนำไปถกแถลง สัมมนา หรือแก้ปัญหาเป็นคณะกรรมการ อีกทั้งยังต้อง เขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคลอีกคนละ 1 เรื่อง ดังนั้นการแสวงหาสารนิเทศ ที่เกี่ยวข้องและต้องการจึงเป็นสิ่งสำคัญ แหล่งสารนิเทศที่นับว่าใกล้ตัวที่สุดในช่วงระยะเวลาศึกษาใน วปอ. คือห้องสมุด วปอ.นั่นเอง นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเคยใช้ห้องสมุด วปอ. และจากแบบสอบถามจะ เห็นว่ามีความถี่ในการใช้เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง และเดือนละครั้งมากที่สุด เหตุที่ความถี่ในการใช้ไม่บ่อยครั้งมากนักอาจเป็นเพราะนักศึกษา วปอ.ส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมดมีตำแหน่งหน้าที่การงานจัดอยู่ในระดับผู้บริหารประเทศ ซึ่งมีการกิจที่ต้องปฏิบัติมากมาย ทั้งประกอบกับการศึกษาใน วปอ. นั้น ใช้เวลาเพียงครึ่งวันเพื่อที่จะให้นักศึกษา วปอ. ได้ปฏิบัติงานของตนอย่างต่อเนื่องไม่มีการหยุดชะงัก นักศึกษา วปอ. จึงไม่ค่อยมีเวลาในการค้นคว้าในห้องสมุดมากนัก จะเห็นได้ว่า มีนักศึกษา วปอ. เพียง 2 คน เท่านั้นที่ใช้ห้องสมุด วปอ.วันละครั้ง

นักศึกษา วปอ. 74 คน ใช้ห้องสมุด วปอ.สำหรับวัตถุประสงค์ เพื่อเขียนเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ส่วนจุดมุ่งหมายในการใช้อื่น ๆ มีการใช้ลดหลั่นกันลงไป เป็นที่น่าสังเกตว่า มีวัตถุประสงค์ในการใช้กลุ่มหนึ่งที่มีการใช้ เป็นจำนวนไล่เลี่ยกัน วัตถุประสงค์เหล่านั้นได้แก่ วัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการถกแถลง เพื่อใช้ประกอบในการแก้ปัญหา และเพื่อใช้ประกอบการสัมมนา มีนักศึกษา วปอ.ใช้ห้องสมุด วปอ.เพื่อวัตถุประสงค์ทั้ง 3 นี้ 55, 53 และ 52 คน

ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะกิจกรรมทั้ง 3 ที่กล่าวมานี้มีลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นลักษณะทางานร่วมกันเป็นคณะกรรมการ จำนวนผู้ใช้ห้องสมุด วบอ. เพื่อการนี้จึงมีพอ ๆ กัน ส่วนสาเหตุที่มีผู้ใช้ห้องสมุด วบอ. เพื่อการทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากนั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า นักศึกษา วบอ. ทุกคนจะต้องทำเอกสารวิจัยฯ ส่งให้ วบอ. ก่อนจบการศึกษาคนละ 1 เรื่อง ทำให้นักศึกษา วบอ. ต้องขวนขวายหาสารนิเทศมาเพื่อการนี้ และอีกประการหนึ่งคือ ห้องสมุด วบอ. เป็นที่เก็บและรวบรวมเอกสารวิจัยฯ ของนักศึกษา วบอ. ทุกชั้นทุกชั้นเรื่อง นักศึกษา วบอ. จึงเข้ามาใช้ห้องสมุด วบอ. กันมากเพื่อศึกษาเอกสารเฉพาะเหล่านี้ด้วย

จำนวนสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการนั้น นักศึกษา วบอ. 41 คน มีความเห็นว่าเพียงพอกับความต้องการ แต่นักศึกษา วบอ. อีกส่วนหนึ่งซึ่งมีจำนวน 35 คน กลับมีความเห็นว่าไม่เพียงพอกับความต้องการ เป็นที่น่าสนใจว่า อัตราส่วนเกือบจะเป็นครึ่งต่อครึ่งสำหรับในเรื่องความพอใจนี้ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ส่วนที่พอใจและเห็นว่ามีความเพียงพออยู่นั้นน่าจะเป็นนักศึกษา วบอ. ที่สามารถค้นหาสารนิเทศได้ตามความต้องการและการใช้ อีกส่วนหนึ่งที่เห็นว่าสิ่งพิมพ์ไม่เพียงพอก็น่าจะเป็นนักศึกษา วบอ. กลุ่มที่ห้องสมุด วบอ. ยังไม่สามารถตอบสนองสารนิเทศได้ตรงกับความต้องการและการใช้ เนื่องจากการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดไม่สามารถครอบคลุมสรรพวิทยาทั้งหมดได้ เพราะว่าการความสนใจของบุคคลนั้นไม่มีขอบเขตที่แน่นอน และนักศึกษา วบอ. มาจากหลายสาขาเกินกว่าที่จะจัดหาทรัพยากรให้ครอบคลุมความสนใจของทุกคน จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้อย่างยิ่งนักที่จะตอบสนองความต้องการทุกคนได้ครบถ้วน

เรื่องสุดท้ายคือเรื่องสถานที่นั้นส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสมกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (45 คน) ซึ่งในความจริงก็เป็นเช่นนั้น เพราะในปัจจุบันหลังจากที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้มีการเปิดหลักสูตรการป้องกัน-ราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชนตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา ห้องสมุด วบอ. ก็ถูกจำกัดด้วยสถานที่ จากเดิมที่เคยเป็น 2 ห้องขนาดใหญ่ สำหรับหนังสือและเอกสารวิจัย 1 ห้อง และวารสารสิ่งพิมพ์ วบอ. อีก 1 ห้องนั้น ถูกลดขนาดของห้องลงแล้วยังแยกห้องวารสารไปอีกส่วนหนึ่ง ทำให้ยากแก่การบังคับบัญชา

และไม่สะดวกในการให้บริการ นอกจากนี้ยังทำให้นักศึกษา วบอ. ไม่สะดวกในการค้นคว้าในห้องสมุด เนื่องจากสถานที่คับแคบ บริเวณที่จะให้บริการจึงถูกจำกัดไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทั้งหมดประกอบการความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุด วบอ. ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงห้องสมุด วบอ. ต่อไปดังนี้

1. ด้านทรัพยากรห้องสมุด

1.1 ควรเพิ่มจำนวนสิ่งพิมพ์ให้มากพอที่จะสนองความต้องการของนักศึกษาได้ โดยเฉพาะ เอกสารในสาขาวิชาที่มีผู้ใช้มาก ได้แก่ สาขาวิชา สังคมศาสตร์ และ รัฐศาสตร์ ซึ่งจากผลการวิจัยปรากฏว่าเป็นสาขาวิชาที่มีความต้องการและการใช้มากที่สุด จึงควรที่จะมีเก็บไว้ในห้องสมุด 2 ฉบับขึ้นไป ต่อ 1 ชื่อเรื่อง

1.2 วิทยาลัยบ็องกันราชอาณาจักร เป็นที่รวมของนักวิชาการแทบทุกสาขาอาชีพ การจัดหาทรัพยากรห้องสมุดจึงควรครอบคลุมวิชาการทุกด้าน เพราะเป็นการยากที่จะคาดเดาถึงความต้องการสาขาใดสาขาหนึ่งได้ จากแบบสอบถามตามที่ได้ก็เพียงเป็นแนวทางเท่านั้น มิใช่ว่าจะจัดหาทรัพยากรเท่าที่มีผู้สนใจ ควรจัดหาสาขาอื่นด้วยในปริมาณที่เหมาะสม โดยใช้ผลการวิจัยที่เป็นแนวทางการพิจารณา หรือถ้าไม่สามารถทำได้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ก็ควรจัดบริการอื่น ๆ ที่ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศได้รวดเร็วและเป็นไปตามต้องการ เช่น บริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ บริการยืมระหว่างห้องสมุด หรือการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริการ เป็นต้น

1.3 ควรแยกสิ่งพิมพ์ของ วบอ. เช่น เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เอกสารคำบรรยายและประกอบคำบรรยาย ซึ่งจากงานวิจัยนี้เป็นสารสนเทศรูปแบบที่นักศึกษาต้องการใช้มากที่สุด รวมทั้งรายงานการสัมมนา และรายงาน

การศึกษากิจการทั้งภายในภายนอกประเทศ ไว้เป็นสัดส่วนต่างหาก มีรูปแบบการจัดเก็บที่ทันสมัย เช่นจัดเก็บในรูปวัสดุย่อส่วน หรือเก็บในลักษณะฐานข้อมูล เป็นต้น มีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดระบบ และให้บริการเพื่อการบริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.4 เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคสังคมข่าวสาร ความรวดเร็ว และทันสมัยเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา เห็นได้จากผลการวิจัยที่นักศึกษา วบอ. มีความต้องการสารนิเทศใหม่ล่าสุดมากที่สุด การก้าวล้ำทางเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในงานห้องสมุดจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพื่อประหยัดทั้งแรงงานและเวลา โดยเฉพาะการถ่ายเอกสารสิ่งพิมพ์ในรูปวัสดุย่อส่วน เพื่อประหยัดเนื้อที่ในการเก็บเอกสารใหม่ ๆ หรือการนำเทคโนโลยีอื่น ๆ มาใช้ เช่น วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ และระบบคอมพิวเตอร์ทางสาย (on line) ติดต่อกับแหล่งสารนิเทศอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศเป็นเรื่องที่ควรพัฒนาและปรับปรุงให้ทันกับความเจริญก้าวหน้า

1.5 ควรมีการหมุนเวียนเอกสารบางประเภทกับกองวิชาการอื่น ๆ เช่น ในลักษณะที่ว่า ห้องสมุดควรคัดหนังสือเก่าที่มีผู้น้อยออกเก็บไว้หนังสือในส่วนนี้อาจจะให้กองวิชาการมาเลือกสิ่งที่น่าสนใจไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำเอกสารประกอบการศึกษาหรืออื่น ๆ ส่วนกองวิชาการนั้นเมื่อมีเอกสารที่ไม่ใช้แล้วในลักษณะที่เก็บไว้เฉย ๆ หรือใช้ประโยชน์เรียบร้อยแล้ว แต่ยังสามารถเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ก็ควรส่งมาเก็บไว้ในห้องสมุดเพื่อเป็นการหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. ด้านสถานที่

เป็นเรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดของห้องสมุด วบอ. ขณะนี้ การที่ถูกจำกัดขนาดของห้องสมุดให้เล็กลง เพื่อเปิดการศึกษาหลักสูตรใหม่ คือ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกราชเมื่อปี พ.ศ. 2532 แล้วยังถูกแบ่งแยกให้อยู่ห่างกันนั้น นับว่าผิดหลักการบริหารงานเป็นอย่างยิ่ง จากแบบสอบถามของงานวิจัยฉบับนี้ในส่วนตัวเห็นของนักศึกษา วบอ. ในเรื่องสถานที่ของ

ห้องสมุด วบอ. นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่พอใจกับสถานที่ตั้งปัจจุบัน การที่จะแก้ปัญหา
ด้านอื่น ๆ ได้ต้องแก้ปัญหามาในเรียงสถานที่ก่อน ต่อไปปัญหาอื่น ๆ ก็สามารถจะ
คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นได้ สำหรับข้อเสนอแนะในเรื่องสถานที่มีดังนี้ คือ

2.1 ห้องสมุด วบอ. น่าจะมีสถานที่ของตนเองแยกเป็นเอกเทศ
เพื่อให้สมาคมภูมิ และจากความคิดเห็นของนักศึกษา วบอ. ที่รวบรวมได้จาก
แบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่ต้องการให้แยกห้องสมุด วบอ. เป็นอาคารเอกเทศ
เพื่อเป็นที่เชิดหน้าชูตาของสถาบัน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การจัดสถานที่ภายในห้องสมุด วบอ. ควรเน้นในเรื่อง
การศึกษาด้วยตนเอง โดยการจัดสถานที่สำหรับศึกษาส่วนตัวให้มีบริเวณ
กว้างขวาง และสามารถให้บริการผู้ใช้ได้เป็นจำนวนมากเนื่องจากว่าลักษณะ
ของห้องสมุด วบอ. นั้น เป็นลักษณะห้องสมุดเฉพาะเพื่อการค้นคว้าและวิจัย
ลักษณะนี้เป็นลักษณะของห้องสมุดที่รองรับตามหลักสูตรการศึกษาของ วบอ. ที่
เน้นให้มีการศึกษาวิจัยโดยการหาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ผู้ใช้ที่ต้องการค้นคว้า
เป็นเอกเทศ จึงมีจำนวนมาก การจัดเตรียมสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับความ
ต้องการและวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง

2.3 เพื่อดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศทางวิชาการ ควรมีการรักษา
ความสงบหรือสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมงานวิชาการ เช่น อาจจัดมุมวิชาการใหม่ ๆ
หรือมุมงานวิจัยดีเด่นเพื่อตอบรับบรรยากาศดังกล่าว

3. ด้านการให้บริการ ห้องสมุด วบอ. ควรเน้นงานด้านการให้
บริการมากที่สุด โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ห้องสมุด ๆ ประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน
ขาดแคลนทั้งทรัพยากร งบประมาณและบุคลากร รวมทั้งความไม่พร้อมในเรื่อง
สถานที่ จากแบบสอบถามจะเห็นได้ชัดเจนว่า นักศึกษา วบอ. เกือบทั้งหมด
ยังไม่พอใจนักกับทรัพยากรหรือสภาพห้องสมุด แต่นักศึกษา วบอ. เหล่านั้น
พอใจและชื่นชมการให้บริการของห้องสมุด วบอ. จะว่าไปแล้วงานบริการที่
บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด วบอ. ทุ่มเทให้อย่างเต็มทีนั้น จึงเป็น
เหมือนกับเป็นการชดเชยความบกพร่องในด้านอื่น ๆ นั้นเอง เมื่อเป็นเช่นนั้น

การส่งเสริมงานบริการให้เด่นชัดไปอีกจึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญ แม้ว่า จะไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องอื่น ๆ ได้มากนัก แต่ยังคงคิดว่าไม่ได้ทำอะไรเลย และอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะของผู้ใช้ห้องสมุด วบอ. ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็น นักศึกษา วบอ. ลักษณะการใช้บริการนั้นจะไม่ช่วยตัวเองแต่จะเป็นในลักษณะ แจ้งความต้องการให้ทราบเท่านั้น บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจำเป็นต้องช่วยเหลือทุกอย่าง เรียกว่าค้นให้ทุกชั้นตอน ความพอใจหรือไม่พอใจของ นักศึกษา วบอ. จึงมักเกิดขึ้นตรงนี้ จะประทับใจหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับ บริการที่ได้รับ แต่เท่าที่ผ่านมาแทบจะกล่าวได้ว่ายังไม่มีนักศึกษา วบอ. ท่านใด ที่ไม่พอใจการให้บริการของห้องสมุด วบอ. อย่างไรก็ตามงานบริการไม่ควรหยุดเพียงเท่านั้น แม้ว่าจะต้องทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจก็ต้องทำเพื่อผลดีต่อห้อง - สมุด วบอ. ต่อไป ในเรื่องการใช้บริการมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 บริการเฉพาะท่าน เป็นบริการที่ควรส่งเสริมมากที่สุดใน ภาวะปัจจุบัน เนื่องจากปัจจัยหลายประการคือ ผู้ใช้ห้องสมุดเป็นข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่หรือผู้บริหารระดับสูง จึงมักไม่มีเวลาที่จะค้นหาสารนิเทศด้วยตนเอง อีก ประการหนึ่งคือ ภาวะปัจจุบันที่ห้องสมุดคับแคบการจัดเก็บสารนิเทศทำให้ผู้ใช้ ค่อนข้างค้นหายาก ถ้าให้บรรณารักษ์ค้นให้จะสะดวกกว่า และอีกประการหนึ่งคือ การให้บริการวิธีนี้ทำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสามารถทราบความต้องการสารนิเทศ ของนักศึกษา วบอ. ได้ทันทีเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป ดังนั้นจึงเป็นงานที่ควรเน้น มากที่สุด

3.2 การจัดสิ่งพิมพ์ตามบทเรียน ลักษณะการเรียนการสอนใน วบอ. นั้นจะว่าไปแล้วสามารถจัดเตรียมเอกสารประกอบคำบรรยายได้ไม่ยากนัก เพราะจะมีตารางสอนออกมาล่วงหน้า ห้องสมุดสามารถเตรียมเอกสารประกอบ คำบรรยายได้ และควรจดสถิติและหนังสือสำหรับบทเรียนต่าง ๆ เพื่อจะได้ ทราบสถิติการใช้หนังสือแต่ละบทเรียน แล้วจึงได้ทราบถึงความต้องการและ การใช้หนังสือในแต่ละวิชาของนักศึกษา วบอ. อีกด้วย

3.3 ความสะดวกสบายของการใช้บริการเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุด เช่นบริการยืม - คืน อาจมีกล่องเปล่าสำหรับใส่หนังสือคืนเจาะช่อง เฉพาะไว้ใส่หนังสือลงไปในห้องว่างไว้ที่ห้องพักผ่อนของนักศึกษา เพื่อความสะดวกในการส่งคืน เป็นต้น

3.4 จัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกรวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาให้บริการ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร หรือคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นสารนิเทศเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม เนื่องจากมักเกิดปัญหาไม่พอเพียงกับการใช้งานและเครื่องล้าสมัย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยเสริมความต้องการและการใช้สารนิเทศในเรื่องความทันสมัยของสารนิเทศ จึงควรให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ทันใจ และทันสมัยตลอดเวลา

4. ด้านบุคลากร โดยเฉพาะเรื่องกำลังพลไม่พอเพียง ปัจจุบันวปอ. ได้ขยายหลักสูตรเพิ่มเติมจากเดิม 1 หลักสูตรเป็น 2 หลักสูตร คือหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน แต่จำนวนบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดยังคงมีจำนวนเท่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องหมุนเวียนเข้ารับการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหลักสูตรบังคับทางทหาร และหลักสูตรอื่น ๆ ปัญหาการขาดแคลนกำลังพลในการปฏิบัติงานจึงเกิดขึ้น ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีก เช่นการคั่งค้างของงาน การให้บริการได้ไม่เต็มที่ เหล่านี้เป็นต้น อันจะส่งผลกระทบต่อภาพจน์ของห้องสมุด วปอ. ด้วย สำหรับข้อเสนอแนะในเรื่องบุคลากรมีดังนี้

4.1 ขอย้ายอัตราบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น

4.2 ให้การศึกษากับผู้ทำงานในห้องสมุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากร โดยการส่งอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เช่นการใช้คอมพิวเตอร์กับงานห้องสมุด การสร้างฐานข้อมูลห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในงานห้องสมุดได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับบุคลากร รวมทั้งหน่วยงานด้วย

4.3 จัดสรรงบประมาณสำหรับจ้างลูกจ้างประจำช่วยงานห้องสมุดทั้งในระดับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือจ้างนักศึกษาฝึกงานทำงานประจำบางอย่างของห้องสมุดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเอกสารลับ

4.4 ปัจจุบันมีโครงการการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในห้องสมุด โดยเฉพาะการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลเอกสารวิจัยส่วนบุคคล หรือมีโครงการมาช่วยงานอื่น ๆ ทั้งงานเทคนิค และบริการ จึงควรเพิ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะมาช่วยงานห้องสมุด ทั้งระดับสร้างโปรแกรมและระดับผู้ปฏิบัติงาน

5. ด้านการบริหารงาน การบริหารงานเป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนงานห้องสมุดให้ดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งยังส่งเสริมกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ห้องสมุด วปอ. มีฐานะเป็นแผนกขึ้นอยู่กับกองอำนวยการ วปอ. โดยฝากการบังคับบัญชาไว้กับ กองพัฒนาการศึกษา วปอ. ซึ่งภายในแผนกห้องสมุดเองนั้นการแบ่งงานไม่ชัดเจน มีข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 ควรแบ่งงานในแผนกให้ชัดเจนเพื่อสะดวกในการรับผิดชอบ และควบคุม ทั้งนี้อาจมีปัญหาด้านกำลังใจบ้าง ซึ่งควรจะขอกำลังใจเพิ่มเติมตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 4

5.2 ส่งเสริมขวัญและกำลังใจกับผู้ปฏิบัติงานในแผนก เช่น ในเรื่องบำเหน็จความดีความชอบ ควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

6. ด้านอื่น ๆ ข้อเสนอแนะเรื่องอื่น ๆ เท่าที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ประกอบกับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในห้องสมุด วปอ. มาเป็นเวลาพอสมควรนั้น มีบางประการที่ต้องการเสนอแนะไว้ในงานวิจัยนี้คือ

6.1 จากผลการวิจัยทั้งหมดผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการแก้ไขระเบียบห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรว่าด้วยการใช้ห้องสมุด พ.ศ. 2510 ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันที่มีการก้าวล้ำทางเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นเวลาถึง 15 ปีที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบเลยทำให้ระเบียบบางข้อล้าสมัยและสร้างความลำบากใจกับผู้ปฏิบัติงาน

6.2 ห้องสมุด วบอ. ควรเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นศูนย์สารนิเทศเพื่อให้รับกับสังคมสารนิเทศในปัจจุบัน

6.3 ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ห้องสมุด วบอ. ประสบอยู่บ่อยครั้งคือ ผู้บริหารระดับสูงไม่เห็นความสำคัญ ผู้บริหารของห้องสมุดจึงน่าที่จะสร้างหรือเน้นความสำคัญให้เด่นชัดไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรืออื่น ๆ เมื่อผู้เห็นความสำคัญแล้วการสนับสนุนส่งเสริมก็จะตามมาภายหลัง

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. งานวิจัยต่อไปในอนาคตนั้นสามารถยึดงานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางได้ในเรื่องความต้องการและการใช้สารนิเทศโดยเปรียบเทียบความต้องการระหว่างนักศึกษา วบอ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน ซึ่งจะทำให้ทราบความแตกต่างของความต้องการสำหรับนักศึกษาที่เป็นข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจกับนักธุรกิจภาคเอกชน

2. ผู้วิจัยขอเสนอข้อควรระวังสำหรับผู้ที่จะทำงานวิจัยในลักษณะนี้ต่อไป คือ ในเรื่องของรูปแบบของแบบสอบถามและระยะเวลาในการทำวิจัยในเรื่องรูปแบบของแบบสอบถามนั้นที่พบปัญหาคือ เพื่อให้ได้ครบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แบบสอบถามจึงมีหลายข้อและหนาหลายสิบหน้า ทำให้บางครั้งผู้ตอบเกิดความเบื่อหน่ายที่จะตอบ ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงนัก ดังนั้น ก่อนเสนอแบบสอบถามจึงควรค้นหาวิธีที่จะทำให้มีคำถามน้อยลงและ

กระชับขึ้น หรืออาจมีวิธีการเก็บข้อมูลวิธีอื่น ๆ ที่น่าจะดีกว่าการออกแบบ
สอบถามก็ได้ ส่วนระยะเวลาในการวิจัยนั้นปัญหาเกี่ยวข้องกับแบบสอบถามเช่นกัน
เนื่องจากแบบสอบถามมีจำนวนหลายหน้าทำให้ผู้ตอบต้องใช้เวลาาน และ
บางครั้งเกิดความเบื่อหน่ายไม่ตอบแบบสอบถาม ต้องทวงถามหลายครั้ง ทำให้
เวลาที่ใช้ในส่วนนี้เนิ่นนานออกไป จึงน่าจะ เป็นข้อพิจารณาสำหรับผู้ที่จะวิจัย
ในแนวทางนี้ต่อไป